ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Гомельскі ЎНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ
І ПРАФКОМАЎ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА ЎНІВЕРСІТЭТА

№ 38 (524) | Пятніца, 31 снежня 1982 года | Газета заснавана ў верасні 1969 года. Выходзіць раз у тыдзень | Цана 2 кап.

УПЭЎНЕНЫМ КРОКАМ—НАПЕРАД!

Юбілейны для нашай шматнацыянальнай Краіны Саветаў 1982 г. адыходзіць у гісторыю. Ён упісаны яшчэ адной яркай старонкай у слаўны летапіс СССР. Савецкія людзі сваёй самаадданай працай многае зрабілі для далейшага эканамічнага і сацыяльнага развіцця першай у свеце сацыялістычнай дзяржавы, умацавання яе абароннай магутнасці, пераўтварэння ў жыццё рашэнняў XXVI з'езда КПСС.

Адметнасцю мінулага года з'яўляецца і тое, што на майскім Пленуме ЦК КПСС была прынята Харчовая праграма — дакумент, які сведчыць аб пастаянных клопатах Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада аб няўхільным павышэнні дабрабыту народа.

Для шматмільённай арміі камсамольцаў нашай краіны 1982 год знамянальны і як год XIX з'езда ВЛКСМ, які вызначыў новыя арыенціры для плённай працоўнай дзейнасці савецкай моладзі.

Важнымі падзеямі азнаменаваўся фініш юбілейнага года. Усе мы знаходзімся пад уражаннямі лістападаўскага Пленума ЦК КПСС і сёмай сесіі Вярхоўнага Савета СССР дзесятага склікання, абмеркаваўшых і вызначыўшых планы эканамічнага і сацыяльнага развіцця краіны на новы, 1983 год. Асаблівыя пачуцці гордасці за нашую любімую Радзіму мы перажылі ў дні святкавання яе юбілею, у час сумеснага пасяджэння ў Крамлёўскім Палацы з'ездаў ЦК КПСС, Вярхоўнага Савета СССР і Вярхоўнага Савета РСФСР, на якім з яркай, хвалюючай і натхняючай прамовай выступіў Генеральны сакратар ЦК КПСС таварыш Ю. У. Андропаў.

У новы, 1983 год мы ўступаем з яснымі мэтамі і канкрэтнымі задачамі. Яны нялёгкія і вельмі адказныя, патрабуюць ад кожнага калектыву мабілізаванасці і самаадданасці, поўнага выкарыстання наяўных магчымасцей і рэзерваў.

З большай аддачай патрэбна папрацаваць і вучоным, выкладчыкам, усім супрацоўнікам, студэнтам і аспірантам нашага ўніверсітэта. Свае намаганні неабходна накіроўваць на дасягненне больш высокіх рубяжоў па ўсіх паказчыках вучэбна-выхаваўчай і навукова-даследчай работы, грамадскай дзейнасці. Мы павінны зрабіць усё неабходнае, каб забяспечыць Гомельскаму дзяржаўнаму ўніверсітэту перадавыя пазіцыі ў сістэме вышэйшай школы Савецкай Беларусі.

Горача віншуем Вас, дарагія таварышы, з Новым, 1983 годам. Новых Вам поспехаў і здзяйсненняў у імя далейшага росквіту нашай любімай Айчыны, захавання і ўмацавання міру на ўсёй планеце!

РЭКТАРАТ, ПАРТКОМ, ПРАФКОМ,
КАМІТЭТ ЛКСМБ.

НА ЎРАЧЫСТЫМ СХОДЗЕ

Як самае вялікае і радаснае свята сустрэлі і адзначылі савецкія людзі 60-годдзе ўтварэння СССР. У нашым універсітэце ўрачысты сход, прысвечаны гэтай гістарычнай даце, адбыўся 25 снежня.

Уступным словам сход адкрыў сакратар парткома М. І. Старавойтаў.

Аднадушна пад апладысменты выбіраецца ганаровы прэзідыум у саставе Палітбюро ЦК КПСС.

З дакладам аб 60-годдзі ўтварэння СССР выступіў рэктар ГДУ акадэмік АН БССР Б. В. Бокуць.

Удзельнікаў урачыстага сходу цёпла віталі член КПСС з 1929 года кавалер ордэнаў Леніна і Працоўнага Чырвонага Сцяга загадчык кафедры батанікі і фізіялогіі раслін прафесар Ф. М. Харытановіч, асістэнт кафедры беларускай літаратуры дэпутат гарадскога Савета народных дэпутатаў В. К. Шынкарэнка, студэнтка трэцяга курса матэматычнага факультэта ленінская стыпендыятка Валянціна Малашанка, юныя ленінцы падшэфнай СШ № 24.

Ва ўрачыстай абстаноўцы быў зачытаны загад па ўніверсітэту, у якім рэктар Б. В. Бокуць павіншаваў калектыў ГДУ са слаўным юбілеем Краіны Саветаў, а лепшым выкладчыкам, супрацоўнікам і студэнтам за дасягнутыя поспехі ў працы, вучобе і грамадскай дзейнасці аб'явіў падзяку. Групе таварышаў, якія дасягнулі найбольш высокіх паказчыкаў у юбілейным сацыялістычным спаборніцтве, уручаны Ганаровыя граматы і Граматы Міністэрства вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі БССР, Ганаровыя граматы рэктарата, парткома, прафсаюзных і камсамольскага камітэтаў універсітэта.

Урачысты сход закончыўся вялікім святочным канцэртам мастацкай самадзейнасці.

ФАКТЫ ЮБІЛЕЙНАГА ГОДА

РАСТУЦЬ РАДЫ ВУЧОНЫХ

У адышоўшым у гісторыю юбілейным для нашай Радзімы годзе маладымі даследчыкамі папоўніліся рады вучоных універсітэта. Летась паспяхова абаронены 1 доктарская і 15 кандыдацкіх дысертацый. 6 дысертацыйных работ належаць да фізіка-матэматычнага профілю, 4 — эканамічнага, 3 — філалагічнага. Па адной дысертацыі абаронена на атрыманне вучонай ступені кандыдата філасофскіх, біялагічных і педагагічных навук.

УДАСТОЕНЫ МЕДАЛЯЎ ВДНГ

Напярэдадні Новага года прыемную вестку атрымалі загадчык кафедры ТСАЭІ эканамічнага факультэта А. І. Іванюк і дацэнт гэтай кафедры У. С. Давыдаў. Яны ўзнагароджаны адпаведна сярэбраным і бронзавым медалямі Выстаўкі дасягненняў народнай гаспадаркі СССР за ўдзел у распрацоўцы комплексу апаратуры для арганізацыі і кантролю абмену інфармацыяй у аўтаматычнай сістэме кіравання. Аўтары работы ўдастоены таксама другой і трэцяй прэмій.

ЭФЕКТ — 776 ТЫСЯЧ РУБЛЁЎ

За мінулы год у вытворчасць укаранёна 17 навуковых распрацовак, выкананых супрацоўнікамі універсітэта. Агульны эканамічны эфект ад іх — 776 тысяч рублёў. Найбольш каштоўнай з'яўляецца распрацоўка метадаў павышэння зносастойкасці рабочых паверхняў шасцяронак і іншых дэталяў, выкананая пад кіраўніцтвам дэкана фізічнага факультэта дацэнта У. Я. Мацюшэнкі. Эканамічны эфект ад яе ўкаранення склаў 300 тыс. руб.

АЎТАМАТЫЗАВАНЫ КОМПЛЕКС

па вымярэнню ядзернай фільмавай інфармацыі запушчаны кафедрай тэарэтычнай фізікі. З яго дапамогай стала магчымым інтэнсіфікаваць навуковыя даследаванні ў галіне фізікі элементарных часцінак.

НА 32.305 ЭКЗЕМПЛЯРАЎ

павялічыўся за мінулы год кніжны фонд універсітэцкай бібліятэкі. Асаблівая прыкмета прыбавілася грамадска-палітычнай і прыродазнаўчай літаратуры. Яе выкарыстанне дазволіць студэнтам паглыбіць свае веды па многіх дысцыплінах.

ВЫКАНАН ЗАПАВЕТНЫ НАРМАТЫЎ

Адным з самых памятных у жыцці будзе мінулы год для студэнта факультэта фізвыхавання А. Казоўскага. Аляксандр выступаў у некалькіх буйных міжнародных і ўсесаюзных турнірах па класічнай барацьбе, станавіўся іх пераможцам і прызёрам. Напярэдадні Новага года ён выдатна правёў усе паядынкі на барцоўскім дыване на міжнародных спаборніцтвах у Данецку, дзе зазваў вышэйшую ўзнагароду і выканаў нарматыў для прысваення звання «Майстар спорту СССР міжнароднага класа».

З ДАСЯГНУТЫМ ПОСПЕХАМ!

Напярэдадні слаўнага юбілею Радзімы і Новага года ў калектыў універсітэта прыйшла радасная вестка. Сумесная пастановай Калегіі Міністэрства вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР і прэзідыума ЦК прафсаюза работнікаў асветы, вышэйшай школы і навуковых устаноў па выніках Усесаюзнага конкурсу ВНУ на лепшую арганізацыю ўмоў працы, быту і адпачынку студэнтаў у азнаменаванне 60-годдзя утварэння СССР Гомельскаму дзяржаўнаму універсітэту прысуджана другое месца. Ён узнагароджан Ганаровай граматай Мінвуза СССР і ЦК галіновага прафсаюза з уручэннем грашовай прэміі ў памеры 1500 руб.

ВЫЗНАЧАНЫ ПЕРАМОЖЦЫ САЦЫЯЛІСТЫЧНАГА СПАБОРНІЦТВА

27-га снежня на сумесным пасяджэнні рэктарата, парткома, прафкома з удзелам дэканаў, сакратароў партбюро і старшынь прафбюро факультэтаў падведзены вынікі сацыялістычнага спаборніцтва падраздзяленняў універсітэта, прысвечанага 60-годдзю ўтварэння СССР.

Сярод факультэтаў першынство заваявалі фізічны факультэт (дэкан — У. Я. Мацюшэнка, сакратар партбюро — Т. П. Жалонкіна, старшыня прафбюро—Я. М. Паддзенежны, сакратар камсамольскага бюро — Н. Федарцова). Факультэту прысуджаны пераходны Чырвоны сцяг рэктарата, парткома і прафкома з уручэннем Ганаровай граматы.

На другім месцы — гісторыка-філалагічны факультэт (дэкан — Т. І. Язэпава, сакратар партбюро — У. Д. Еўтухоў, старшыня прафбюро — Д. Д. Паўлавец, сакратар камсамольскага бюро — А. Шэвель). Факультэт узнагароджваецца вымпелам і Ганаровай граматай.

На трэцім месцы — матэматычны факультэт (дэкан — У. Ф. Філіпцоў, сакратар партбюро — Л. Я. Палякоў, старшыня прафбюро — У. Р. Ермакоў, сакратар камсамольскага бюро — М. Леўшунова). Факультэт узнагароджваецца пераходным вымпелам і Ганаровай граматай.

Наступныя месцы занялі адпаведна біялагічны, эканамічны, геалагічны факультэты і факультэт фізічнага выхавання.

Па групе кафедр прыродазнаўчага профілю пераможцай прызнана кафедра оптыкі (заг. — А. М. Сердзюкоў, партгрупорг —С. С. Гіргель, прафгрупорг — В. М. Мышкавец). Кафедра ўзнагароджваецца пераходным вымпелам і Ганаровай граматай.

На другім месцы — кафедра тэарэтычнай фізікі (заг. — М. В. Максіменка, прафгрупорг — С. Р. Шульга). Кафедра ўзнагароджваецца Ганаровай граматай.

На трэцім месцы — кафедра фізіялогіі чалавека і жывёлы (заг. — А. І. Кіеня, прафгрупорг — М. Р. Лявіціна). Кафедра ўзнагароджваецца Ганаровай граматай.

Па групе кафедр грамадазнаўчага і гуманітарнага профілю першае месца прысуджана кафедрам педагогікі і псіхалогіі (заг. — І. Ф. Харламаў, партгрупорг — Л. Н. Сечка, прафгрупорг — В. П. Горленка) і кафедра палітэканоміі (заг. — У. Ф. Бондараў, партгрупорг — Г. Д. Ветлугаеў, прафгрупорг — Т. Ф. Калеікава). Кафедры ўзнагароджваюцца пераходнымі вымпеламі і Ганаровымі граматамі.

На другім месцы — кафедра эканомікі працы (заг. — У. Д. Арэшчанка, прафгрупорг — Г. А. Шчэрбіч). Кафедра ўзнагароджваецца Ганаровай граматай.

На трэцім месцы — кафедра філасофіі (заг. — У. М. Калмыкоў, партгрупорг — В. С. Наважылаў, прафгрупорг — В. І. Броўка). Кафедра ўзнагароджваецца Ганаровай граматай.

Па групе кафедр спартыўнага профілю ні адна з іх не выканала ўсіх умоў сацыялістычнага спаборніцтва, таму пераможцу сярод іх вырашана не вызначаць.

Матэрыял з аналізам вынікаў сацыялістычнага спаборніцтва ў калектыве універсітэта будзе надрукаваны ў адным з бліжэйшых нумароў шматтыражкі.

На здымку: калектыў кафедры педагогікі і псіхалогіі на чале з членам-карэспандэнтам АПН СССР, прафесарам І. Ф. Харламавым (у цэнтры), які выйшаў пераможцам універсітэцкага сацыялістычнага спаборніцтва, прысвечанага 60-годдзю ўтварэння СССР.

Фота К. Дзмітэркі.

НА НОВАБУДОЎЛЯХ ГОРАДА

Як паведамілі рэдакцыі нашай газеты са штаба працоўных спраў камітэта ЛКСМБ на працягу дэкады студэнты геалагічнага і матэматычнага факультэтаў па графіку працавалі на аб'екце 140-кватэрнага жылога дома. Студэнты фізічнага факультэта ў свабодны ад вучэбных заняткаў час былі заняты на будаўніцтве інтэрната партыйных курсаў абкома КПБ. Работы выконваліся ў лік Усесаюзнага камуністычнага суботніка, прысвечанага 60-годдзю ўтварэння СССР. Асабліва пастараліся студэнты груп Г-11, Г-12, Г-31 геалагічнага, М-45 матэматычнага і Ф-24 фізічнага факультэтаў. Усяго адпрацавана каля 500 чалавека-дзён.

Сродкі, заробленыя на суботніку, будуць пералічаны ў фонд адзінаццатай пяцігодкі.

На юбілейнай выстаўцы

РУКАМІ ЗДОЛЬНЫХ

Нядаўна ў фае галоўнага корпуса была арганізавана VII выстаўка навуковых, тэхнічных, мастацкіх і дэкаратыўна-прыкладных работ студэнтаў і аспірантаў універсітэта, прысвечаная 60-годдзю утварэння СССР. Яна нікога не пакінула абыякавым — з цікавасцю знаёміліся з прадстаўленымі на выстаўцы экспанатамі студэнты, выкладчыкі, супрацоўнікі ГДУ.

Цяжка пераацаніць значэнне актыўнага далучэння вузаўскай моладзі да вынаходніцтва і рацыяналізатарства, якія вельмі дапамагаюць у вучобе, да цудоўнага свету мастацтва.

Вопыт паказвае, што з ліку студэнтаў, якія яшчэ ў сценах універсітэта авалодалі уменнем самастойна рашаць складаныя навуковыя тэхнічныя задачы, выходзяць высокакваліфікаваныя і творча думаючыя спецыялісты. Свае веды і майстэрства яны прысвячаюць у далейшым служэнню тэхніцы, навуцы. Таму ўсё больш увагі ўдзяляецца ў нашым універсітэце развіццю навукова-тэхнічнай творчасці студэнтаў, аб чым і засведчыла нядаўняя выстаўка, арганізаваная цэнтральным саветам па НДРС.

На выстаўцы было прадстаўлена звыш 250 экспанатаў. Журы дало высокую адзнаку творчасці студэнтаў і аспірантаў. Аўтары лепшых работ узнагароджаны Ганаровымі граматамі, заахвочаны грашовымі прэміямі. Сярод іх — студэнты В. Лахмыткін і Г. Алёшын — трэцякурснікі факультэта фізічнага выхавання. Пад навуковым кіраўніцтвам В. Д. Падасінава яны сканструявалі «Электронны секундамер дакладнасці простых і складаных маторна-зрокавых рэакцый». У ліку пераможцаў студэнты групы Ф-41 фізічнага факультэта А. Гурчуноў і П. Карпаў. Яны прэміраваны за выраблены імі «Універсальны стэнд для даследавання лічбавых вузлоў». Работа выканана пад кіраўніцтвам ст. навуковага супрацоўніка В. А. Яцкевіча.

Ганаровыя граматы, грашовыя прэміі атрыманы і іншымі студэнтамі ГДУ. Асабліва шырока быў прадстаўлены на выстаўцы біялагічны факультэт, і журы аднадушна прысудзіла яму першае месца за добрую арганізацыю, актыўны ўдзел у выстаўцы, вялікую колькасць прадстаўленых экспанатаў, за іх навуковую і мастацкую каштоўнасць. У гэтым, зразумела, заслуга намесніка дэкана па навуковай рабоце Д. В. Нікалаевай і адказнай за НДРС на факультэце І. П. Арабінай.

Другое месца заняў фізічны факультэт. Студэнты і аспіранты прадставілі на выстаўку найбольшую колькасць прыбораў і ўстановак, якія прымяняюцца ў навуковых даследаваннях, у вучэбным працэсе (нам. дэкана факультэта па навуковай рабоце І. М. Мельнічэнка, адказная за НДРС В. Р. Шолах).

Далей месцы размеркаваліся ў наступным парадку: на трэцім — факультэт фізічнага выхавання, чацвёртым — гістфіл, пятым — эканамічны, шостым — геафак, сёмым — матэматычны факультэт.

Кіраўнікам навукова-даследчай работы студэнтаў геалагічнага і матэматычнага факультэтаў неабходна зрабіць з гэтага адпаведныя вывады, звярнуць асаблівую ўвагу на развіццё і прапаганду навукова-тэхнічнай творчасці студэнтаў.

А. ГАЕЎ,
загадчык СКБ ГДУ.

НА ЗДЫМКУ: знаёмства з экспанатамі выстаўкі.
Фота У. Чысціка.

У папярэднім нумары газеты мы паведамлялі аб сустрэчы пісьменнікаў трох спаборнічаючых абласцей — Бранскай, Чарнігаўскай і Гомельскай, — якая адбылася ў нашым універсітэце і прысвячалася 60-годдзю ўтварэння СССР. На памяць госці сфатаграфаваліся разам з рэктарам ГДУ акадэмікам АН БССР Б. В. Бокуцем і дэканам гісторыка-філалагічнага факультэта Т. І. Язэпавай.

Фота У. Чысціка.

У навуковых лабараторыях

З ТВОРЧЫМ НАСТРОЕМ

Нядаўна споўнілася пяць гадоў навукова-даследчай лабараторыі сістэмнага праграмавання (НДЛСП) універсітэта. У снежні 1977 года быў заключаны першы гаспдагавор «Стварэнне пакета задач статыстычнай апрацоўкі і планавання эксперыментаў для даследавання вылічальных сістэм» паміж ГДУ і вядучым рэспубліканскім цэнтрам даследавання праблем арганізацыі кіравання — Інстытутам тэхнічнай кібернетыкі АН БССР (г. Мінск). Гэта падзея і з'явілася той адпраўной кропкай, з якой пачала дзейнічаць створаная ў той час на грамадскіх пачатках на матэматычным факультэце НДЛСП.

.За гэтыя гады калектыў лабараторыі значна павялічыўся. Тут працуе цяпер вялікі штат навуковых супрацоўнікоў і інжынераў-праграмістаў. Узначальвае лабараторыю в. а. загадчыка кафедры матэматычных праблем кіравання, кандыдат фізіка-матэматычных навук, дацэнт І. В. Максімей. Гэта чалавек, які ўнёс вялікі ўклад у стварэнне лабараторыі, развіццё яе навуковага патэнцыялу.

За пяць гадоў супрацоўнікамі лабараторыі зроблена нямала. Поўнасцю завершаны даследаванні па трох буйных гаспдагаворных тэмах. Агульны аб'ём выкананых за гады навукова-даследчых работ склаў 995 тысяч рублёў. Многія з распрацовак лабараторыі ўкаранёны ў народную гаспадарку. Эканамічны эфект ад іх укаранення дасягнуў амаль мільёна рублёў.

Большасць тэм, якія распрацоўваюцца ў лабараторыі сістэмнага праграмавання, прадугледжвае іх далейшае развіццё. Так, нядаўна, заключан новы гаспдагавор на тры гады з Інстытутам тэхнічнай кібернетыкі АН БССР аб далейшых даследаваннях, накіраваных на стварэнне новых задач па такой перспектыўнай галіне матэматычнай навукі, як планаванне эксперыментаў. Гэта работа будзе весціся ў рамках мэтавай комплекснай праграмы Дзяржаўнага Камітэта СССР па навуцы і тэхніцы. Агульны аб'ём заключаных на бліжэйшыя гады гаспдагавароў складзе 465 тысяч рублёў.

Выкананне гаспдагаворных работ — гэта галоўны, але не адзіны напрамак дзейнасці лабараторыі. Супрацоўнікі НДЛСП актыўна займаюцца навуковай дзейнасцю. Іх навуковыя інтарэсы — шырокія і разнастайныя. Лабараторыя падтрымлівае не толькі вытворчыя, але і цесныя навуковыя сувязі з даследчымі арганізацыямі краіны. Масква і Ленінград, Кіеў і Новасібірск, Рыга, Свярдлоўск, Адэса, Севастопаль, Мінск, Львоў і інш. — такая геаграфія нашых сувязей.

Супрацоўнікі лабараторыі актыўна ўдзельнічаюць у разнастайных канферэнцыях і семінарах па вылічальнай тэхніцы і метадах мадэлявання ўсесаюзнага і рэспубліканскага маштабаў. Толькі за апошнія два гады імі прачытана 12 дакладаў, тэзісы якіх апублікаваны. За гэты ж час у розных выданнях апублікавана 8 артыкулаў і 7 — дэпаніравана.

Даследаванні, якія праводзяць супрацоўнікі лабараторыі, высока ацэнены у Дзяржаўным Камітэце СССР па навуцы і тэхніцы. Так, за актыўны ўдзел у мінулым годзе ў выкананні мэтавых комплексных навукова-тэхнічных праграм і праграм па рашэнню важнейшых навукова-тэхнічных праблем за распрацоўку сродкаў калектыўнага выкарыстання рэсурсаў вылічальных сістэм калектыву лабараторыі прысуджаны спецыяльны Дыплом ДКНТ і ВЦСПС. У гэтым вялікая заслуга старшых навуковых супрацоўнікаў лабараторыі А. С. Аксёнава, Р. С. Галіева, У. А. Караткевіча, Г. І. Русавай, П. П. Эдзігера, аспірантаў У. І. Хвяшчука, А. Б. Дземуськова і інш.

Вялікую работу ў апошні час праводзіць калектыў НДЛСП па прыцягненню да ўдзелу ў навуковых даследаваннях студэнтаў матэматычнага факультэта спецыяльнасці «прыкладная матэматыка». Каля палавіны супрацоўнікаў лабараторыі з'яўляюцца кіраўнікамі курсавых і дыпломных работ студэнтаў. Гэта старшыя навуковыя супрацоўнікі М. Р. Несцярэнка, У. П. Дзелідовіч, інжынеры-праграмісты А. Р. Шульжэнка, Т. М. Парахня, Л. С. Ганчар, малодшыя навуковыя супрацоўнікі Г. І. Уздоўская і П. В. Брусілоўскі. Дыпломныя работы, выкананыя ў лабараторыі сістэмнага праграмавання, у большасці сваёй штогод рэкамендуюцца да ўкаранення.

Студэнты ўдзельнічаюць і ў выкананні гаспдагаворных работ. Цяпер, напрыклад, 20 пяцікурснікаў спецыяльнасці «прыкладная матэматыка» выконваюць разам з супрацоўнікамі лабараторыі гаспдагаворныя тэмы.

Зразумела, ёсць у рабоце лабараторыі і свае цяжкасці, праблемы. Нядаўна на інфармацыйна-вылічальным цэнтры ГДУ згенераваны новы рэжым аперацыйнай сістэмы машыны ЕС-1022, які дазваляе дабіцца найбольшай эфектыўнасці выкарыстання ЭВМ. Гэта акалічнасць патрабавала ад супрацоўнікаў лабараторыі ў сціслыя тэрміны значна павысіць свой прафесіянальны ўзровень. Акрамя таго, узнікла неабходнасць асвойваць і новую тэхніку: нядаўна ўстаноўлены дысплеі, якія забяспечваюць непасрэдны доступ карыстальнікаў да ЭВМ. Асвойваць новае заўсёды не вельмі проста. Тым не менш, кожны разумее, што гэта — цяжкасці росту, развіцця.

Свой першы юбілей дружны калектыў лабараторыі сустрэў упэўнена, з вялікім аптымізмам, у добрым рабочым настроі.

С. БАДРУНОЎ,
інжынер-праграміст НДЛСП.

НА ЗДЫМКУ: за работай супрацоўнікі навукова-даследчай лабараторыі сістэмнага праграмавання.

Фота К. Дзмітэркі.

ДРУЖБА НАРОДАЎ— ДРУЖБА ЛІТАРАТУР

Сёння, як ніколі раней, відавочнай становіцца адзінства і згуртаванасць усіх народаў нашай неабсяжнай краіны, якая сустрэла свой 60-гадовы юбілей у поўным росквіце сіл і талентаў. Менавіта аб такім брацтве марылі лепшыя людзі Расіі, прагрэсіўныя дзеячы, пісьменнікі, мастакі. Пушкін і Шаўчэнка палымяна пісалі аб неабходнасці адзінай сям'і народаў, аб сям'і «вялікай, вольнай, новай». Герцэн і Чарнышэўскі мужна змагаліся за правы прыгнечаных нацый. Грузінскі паэт Цэратэлі і асецін Хетагураў, латыш Райніс заклікалі да яднання і братэрства народы, а заснавальнік казахскай літаратуры вялікі Абай у вядомым 25-м слове «Павучання» гаварыў: «Навука, веды... мастацтва, — усё гэта ў рускіх. Рускія бачаць свет. Калі ты будзеш ведаць іх мову, то на свет адкрыюцца і твае вочы».

Але толькі пасля перамогі Вялікага Кастрычніка па-новаму загучалі і песні Абая Кунанбаева, і гуманістычныя словы Я. Купалы аб беларусах, якія ўсё сваё жыццё марылі «людзьмі звацца», і філасофскі роздум І. Франко аб невычэрпнай сіле чалавека, і лірычныя прызнанні казаха Джансугурава. У жыцці народаў былой царскай Расіі пачалася новая эра, узнік іх добраахвотны саюз, заснаваны на поўным даверы і поўным разуменні брацкага адзінства і згуртаванасці.

Адначасова з фарміраваннем савецкага народа як новай гістарычнай агульнасці склалася і адметная «мастацкая» агульнасць — літаратура 100 літаратур, якая ствараецца сёння на 77 мовах, літаратура высокаідэйная, прасякнутая духам партыйнасці. Леанід Собалеў вобразна параўнаў яе з Байкалам: «Як у гэта самае глыбокае возера ўпадае 333 ракі, а выцякае толькі адна Ангара, так і шматнацыянальная савецкая літаратура ўбірае ў сябе самае каштоўнае і самае важнае з усіх брацкіх літаратур, ствараючы адзіную, шматнацыянальную». У гэтай літаратуры знайшлі сваё мастацкае ўвасабленне асноўныя этапы развіцця шматнацыянальнай Краіны Саветаў, яе працоўных подзвігаў, створаны выдатныя вобразы герояў-інтэрнацыяналістаў, патрыётаў-носьбітаў ідэй дружбы і брацтва народаў.

Так, ужо ў 20-ыя гады шматнацыянальная савецкая літаратура перажывае небывалы ўздым: у ёй працуюць У. Маякоўскі і Д. Бедны, з лепшымі творамі выступаюць С. Ясенін і Э. Багрыцкі, расквітнеў талент песняроў Кастрычніка ў братніх літаратурах — беларусаў Я. Купалы і Я. Коласа, П. Броўкі і К. Крапівы, украінцаў П. Тычыны і М. Рыльскага. Па-новаму ўсведамляецца адзінства і згуртаванасць народаў у такіх нацыянальных літаратурах, як азербайджанская (С. Вургун), армянская (Чарэнц), грузінская (Г. Табідзе), дагестанская (С. Стальскі), узбекская (Айбек і Г. Гулям), казахская (М. Ауэзаў). Раздумваючы аб вытоках сваёй творчасці ў першыя паслярэвалюцыйныя гады, кожны з іх мог з поўным правам сказаць, што ля гэтых вытокаў сталі М. Горкі і У. Маякоўскі, стаяла вялікая руская літаратура. Сваімі вялікімі настаўнікамі лічылі іх украінцы П. Тычына і М. Рыльскі, А. Галаўко і А. Ганчар, А. Карняйчук і М. Стэльмах, таджык С. Айні, латышы А. Упіт і Г. Саксе, літоўцы Э. Межалайціс і Ю. Балтушыс, казахскія пісьменнікі М. Ауэзаў і С. Муканаў, абхазцы Д. Гуліа, С. Чамбе і інш.

У 30-ыя гады дружба народаў і іх літаратур знаходзіць сваё глыбокае ўвасабленне ў творчых сустрэчах пісьменнікаў братніх рэспублік. «Пачуццё сям'і адзінай» — лепш не скажаш аб гэтым вялікім яднанні і брацтве, агульнасці поглядаў, ідэй, перакананняў. Яно, гэтае пачуццё, нараджалася на будоўлях Днепрагрэса, Турксіба, Магніткі, Камсамольска-на-Амуры, Брацкай ГЭС.

Тэма дружбы і брацтва народаў становіцца скразной тэмай савецкай шматнацыянальнай літаратуры: паэзіі Я. Купалы і Я. Коласа, П. Тычыны і М. Рыльскага, Мірзо Турсун-задэ і Э. Межалайціса, С. Нерыс і П. Цвіркі.

Праверку часам вытрымала дружба нашых народаў і іх літаратур у суровыя гады Вялікай Айчыннай вайны. Далёкія Башкірыя, Туркменістан, Узбекістан далі прытулак тысячам беларусаў, у тым ліку і пісьменнікам. А на зямлі акупіраванай Беларусі змагаліся ў партызанскіх атрадах разам з украінцамі башкіры, туркмены, грузіны. Іх, раненых, выратоўвалі беларускія маці, аддавалі ім апошні кавалак хлеба, рабілі гэта як для сваіх дзяцей.

Нельга не прывесці сёння такія прыклады нашага братэрства, нашага яднання, як тое, што казахі разам з рускімі абаранялі родную Маскву, азербайджанцы палівалі сваёй крывёю палі Беларусі, рускія аддавалі сваё жыццё за вызваленне Украіны. 58 дзён абаранялі ў Сталінградзе вядомы дом Паўлава рускія, украінцы, грузіны, узбекі, казахі, абхазцы. Подзвіг Матросава сярод двухсот герояў паўтарылі кіргіз Туленбердзіеў, украінец Шаўчэнка, грузін Каўтарадзе, малдаванін Солтыс, узбек Эрджыгітаў, казах Баймагаметаў, удмурт Кулінаў, эстонец Лаар.

У пасляваенныя гады і на сучасным этапе пісьменнікі шматнацыянальнай Краіны Саветаў перадаюць вялікія пачуцці «сям'і адзінай», вольнай, свабоднай, расказваюць аб новай якасці адзінства і згуртаванасці нашых народаў. У свой час У. Маякоўскі заклікаў да адзінства і згуртаванасці ўсе нацыі і народнасці Расіі, «каб у свеце без Расій, без Латвій жыць адзіным чалавечым інтэрнатам». Творчасць пісьменнікаў усіх нацыянальных рэспублік сведчыць аб правільным разуменні імі інтэрнацыянальных запаветаў лепшага паэта нашай савецкай эпохі.

У Пастанове ЦК КПСС «Аб 60-й гадавіне ўтварэння Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік» адзначана: «...савецкі народ па праву ганарыцца сваімі поспехамі, той рэвалюцыйнай, гістарычнай місіяй, якую з гонарам выконвае наша Радзіма, што ідзе ў першых радах барацьбітоў за мір, незалежнасць, свабоду і шчасце народаў». Ганарыцца ён і значнымі дасягненнямі і поспехамі сваёй шматнацыянальнай літаратуры, якая прыйшла да свайго вялікага юбілею ў шматграннасці талентаў, у вялікім і непарыўным адзінстве.

В. СМЫКОЎСКАЯ,
в. а. заг. кафедры беларускай літаратуры.

КНІГІ — ЮНЫМ СЯБРАМ

Студэнты нашага факультэта, як і камсамольцы ўсяго універсітэта, горача адклікнуліся на патрыятычную ініцыятыву прыняць удзел у зборы мастацкай і навукова-папулярнай літаратуры для камплектавання бібліятэк дзіцячых дамоў. Важную справу ўзначаліла ... камітэта камсамола чацвёртакурсніца аддзялення эканомікі працы Таццяна Мухіна. Пад яе кіраўніцтвам на факультэце ўжо сабрана для юных сяброў звыш 300 экземпляраў кніг. Найбольшая колькасць іх паступіла ад першакурснікаў аддзялення арганізацыі механапрацоўкі эканамічнай інфармацыі і студэнтаў чацвёртага курса аддзялення эканомікі працы.

В. ЖОСТКІН,
сакратар камітэта ЛКСМБ эканамічнага факультэта.

Мы—інтэрнацыяналісты

ЗОРНЫ ЧАС ЮНАЦТВА

Адным з захапленняў студэнта гісторыка-філалагічнага факультэта, члена універсітэцкага Клуба інтэрнацыянальнай дружбы «Саюз» Віктара Лютынскага стала філатэлія. Прычым, яго калекцыя ў пераважнай колькасці ўтрымлівае маркі, прысвечаныя моладзі, студэнцтву. Мы прапануем вашай увазе яго расказ аб знамянальных у маладзёжным руху падзеях і прысвечаных ім паштовых марках.

Кожны год мы адзначаем Сусветны дзень моладзі. Пачатак гэтаму святу быў пакладзены ў 1955 годзе, калі заснавалася Сусветная федэрацыя дэмакратычнай моладзі (СФДМ).

Цяжкім і складаным быў шлях прагрэсіўнай моладзі планеты да аб'яднання ў адзіную арганізацыю. Для гэтага ў Лондане сабраліся 437 дэлегатаў з 63 краін, каб правесці сваю ўстаноўчую канферэнцыю. Яе скліканню і рабоце ўсяляк перашкаджалі рэакцыйныя сілы, якія не хацелі, каб моладзь планеты аб'ядналася для сумеснай барацьбы за мір і сацыяльны прагрэс. У ходзе самой сустрэчы прадстаўнікі розных кансерватыўных маладзёжных арганізацый Францыі, Велікабрытаніі і некаторых іншых краін спрабавалі перашкодзіць выпрацоўцы адзіных рашэнняў. Аб той вострай барацьбе, якая разгарэлася на канферэнцыі, успамінае яе ўдзельнік, кіраўнік дэлегацыі савецкай моладзі, у той час першы сакратар ЦК ВЛКСМ Мікалай Міхайлаў у сваёй кнізе «Спакой нам толькі сніцца». «Тым не менш, — піша ён, — галоўным зместам канферэнцыі стала ідэя барацьбы супраць фашызму, за прадухіленне новай вайны, за паспяховае рашэнне пасляваенных праблем моладзі».

Канферэнцыя прайшла пад лозунгам адзінства, узаемаразумення паміж прагрэсіўнай моладдзю ўсіх кантынентаў.

У жніўні 1946 года ў Празе быў створаны Міжнародны саюз студэнтаў. СФДМ і МСС сталі ініцыятарамі і актыўнымі ўдзельнікамі Сусветных фестываляў моладзі і студэнтаў.

І Сутветны фестываль моладзі і студэнтаў адбыўся ў 1947 годзе ў г. Прага.

Складанай была палітычная атмасфера планеты. Сусветны імперыялізм не страціў надзеі задушыць сацыялізм. З Амерыкі і Заходняй Еўропы задзьмулі вятры «халоднай вайны». У гэтых умовах прадстаяла правесці першы форум моладзі. Рэакцыйныя ўрады многіх краін перашкаджалі выезду дэлегатаў на фестываль. І тым не менш 25 ліпеня Злата Прага прымала ў сябе семнаццаць тысяч маладых людзей з 71 краіны.

Разнастайнай і насычанай была праграма фестывалю. Адным з галоўных мерапрыемстваў быў актыўны ўдзел дэлегатаў у аднаўленні разбуранай фашыстамі вёскі Лідзіцэ. Гэта было глыбока сімвалічным — моладзь планеты будавала новы свет, свет без вайны. 400 удзельнікаў фестывалю выехалі ў Югаславію на будаўніцтва чыгункі, многія — на маладзёжныя будоўлі Чэхаславакіі, дапамагалі адбудоўваць разбураныя вайной гарады ў Балгарыі і Польшчы.

Потым лепшых прадстаўнікоў моладзі планеты прымалі Будапешт і Вена, Хельсінкі і Бухарэст, Сафія, Варшава і Берлін.

У 1957 годзе пасланцоў прагрэсіўнай моладзі свету цёпла і сардэчна сустрэла сталіца першай у свеце сацыялістычнай дзяржавы, старажытная і вечна маладая Масква. З 131 краіны на VI Сусветны фестываль моладзі і студэнтаў прыехалі 34 тысячы дэлегатаў.

Паўмільённая маніфестацыя моладзі за мір, семінары, дыскусіі, сустрэчы, перšы на фестывалях студэнцкі клуб — усё гэта было ў Маскве. Фестываль ператварыўся ў захапляючае свята міру і дружбы моладзі ўсіх кантынентаў.

Тэма фестываляў моладзі знайшла шырокае адлюстраванне ў сусветнай філатэліі. У 1947 годзе піянерам у выпуску паштовых марак, прысвечаных фестывалям, стала Чэхаславакія. На першай марцы былі адлюстраваны дзяўчаты трох нацыянальнасцей, аб'яднаных эмблемай СФДМ. З таго часу былі выпушчаны дзесяткі паштовых сувеніраў, прысвечаных фестывалям.

Шырока адлюстраваны VI маскоўскі фестываль у савецкай філатэліі. Было выпушчана 10 марак і адзін паштовы блок. Упершыню ў гісторыі фестываляў у Маскве была праведзена Міжнародная філатэлістычная выстаўка. У 1978 годзе напярэдадні XI Сусветнага фестывалю кубінская пошта выпусціла серыю марак, прысвечаных сталіцам папярэдніх дзесяці фестываляў.

В. ЛЮТЫНСКІ,
студэнт гістфіла, член КІДа «Саюз».

НАВАГОДНЯЯ МАЗАІКА

ЗАГАД ДЗЕДА МАРОЗА

Студэнта А. Лінскага, які згубіў стыпендыю, выдадзеную яму старастай, лічыць разявай.

ПЕРАДНАВАГОДНІЯ АБ'ЯВЫ

Паважаныя жыхары інтэрната ў Валатаве! На навагодняе свята ліфт у інтэрнаце працаваць не будзе. Бліжэйшы працуючы ліфт— у доме насупраць.

СВЯТОЧНЫ ТОРТ «ДЭКАНАТ»

Бярэцца 50 залікован, густа прастаўляюцца штампы, дабаўляецца крыху дробнанарэзаных заліковых ведамасцей. Усё гэта старанна перамешваецца са строгай вымовай, а затым змочваецца студэнцкімі слязамі і ставіцца на пяць гадоў у дэканацкі сейф. Калі за гэты час торт не пакрыўся загадам аб адлічэнні, то ён упрыгожваецца зверху дыпломам і з шырокай усмешкай падаецца да святочнага стала. Дзяліць — па густу.

З НОВЫМ ГОДАМ СЯБРЫ-СТУДЭНТЫ!

У ТВОРЧАЙ АТМАСФЕРЫ

Поўнае ўзаемаразуменне пануе ў калектыве лабараторыі № 2. Тут усе супрацоўнікі разумеюць адзін аднаго з паўкрыку.

ПАРАДЫ ДЗЕДА МАРОЗА ПЕРАД СЕСІЯЙ

Калі табе дадуць лінзу і папросяць паказаць фокус, смела адказвай, што прыйшоў здаваць экзамен, а не паказваць фокусы.

* * *

Бібліятэка — гэта месца, дзе можна спісваць абсалютна спакойна, не баючыся, што за гэта цябе пакараюць.

ТЛУМАЧАЛЬНЫ СЛОЎНІК ДЗЕДА МАРОЗА

Ведамасць бывае двух відаў: экзаменацыйная і стыпендыяльная. Першая істотна ўплывае на другую.

ВЫРАЗЫ

Ударыўся ў навуку, але атрымаў траўму.

Колькі разоў браў сябе ў рукі, што ва ўсіх, хто яго акружае, яны зусім апусціліся.

НОВАЕ Ў ВУЧЭБНЫМ ПРАЦЭСЕ

У наступным 1983 годзе з мэтай жорсткай барацьбы са спісваннем, дацэнт Жмуркін будзе прымаць экзамены ў поўнасцю зацямнёнай аўдыторыі.

ПЕРАДНАВАГОДНІЯ ДЫЯЛОГІ ВЫКЛАДЧЫКА І СТУДЭНТА

Дацэнт: За цэлых тры месяцы вы не змаглі напісаць курсавую работу?!

Студэнт: Вы памыляецеся, я не змог напісаць яе за апошнія тры дні.

ВУЧЭБНЫЯ ДАПАМОЖНІКІ, ВЫДАДЗЕНЫЯ Ў 1982 ГОДЗЕ

«Арганізацыя сувязі» — аўтар Ванька Жукаў.

«Асновы юстыцыі» — Раскольнікаў.

«Сямейнае права» — Дон Жуан.

«Пашпартны ўлік» — Містэр Ікс.

«Швейная справа» — Трышка.

Без слоў.

Апавяданне

ЛІСТ ДАДОМУ

Добры дзень, дарагія тата і мама! Ужо дзве гадзіны ночы, а я сяджу ў інтэрнаце перад дзвярыма ў свой пакой і пішу вам пісьмо, таму што ў пакой мяне не пускаюць. Кажуць, сёння не мая чарга начаваць. Вочы зліпаюцца, але заснуць не магу, таму што сяджу на стуле з адной ножкай. Другіх у нас у інтэрнаце няма. А таму, каб не заснуць, пішу вам пісьмо...

Дарагія мае, я вельмі без вас сумую — прышліце, калі ласка, грошай! Таму што вашага апошняга пісьма, у якім вы прыслалі мне сорак пяць рублёў, я не атрымаў. Таму вось ужо некалькі дзён, як я нічога не ем. Толькі п'ю. Хацеў уладкавацца ў прафілакторый. Кажуць, там добра. Харчаванне трохразовае: панядзелак, серада, пятніца... Але ў прафкоме сказалі, што не дадуць туды пуцёўку, а, наадварот, запісалі ў дружыну. Я ў яе два разы пахадзіў і выпісаўся. Адразу, як з бальніцы выпісалі, так і выпісаўся. Проста спачатку мы хуліганаў лавілі. А як мы іх злавілі, дык яны нас лавіць пачалі! Таму гіпс мне ў платнай паліклініцы накладвалі. Так што добра б яшчэ трыццатку накінуць, таму што ад павышанай стыпендыі я адмовіўся, а простую мне ніхто не плаціць.

А так усё добра. Праўда, нядаўна мае сябры па паверху мяне ў сваю абшчыну прынялі. Гэта значыць, што да гэтага маім было, цяпер стала агульным. І штаны крымпленавыя, якія дзядзя Грыша прыслаў, таксама. У іх цяпер усе жаніцца ходзяць.

Тата, калі будзе настрой, вышлі грошы. Ста дваццаці — ста пяцідзесяці на штаны павінна хапіць...

Ну вось, а так усё ў мяне добра. Пішыце часцей! Як вы? Як бабуля? Ці здаровая яна, ці атрымлівае рэгулярна пенсію? Калі так, то чаму даўно не піша? Адным словам, памятайце, што ў вас ёсць сын, які ніколі вас не забывае. І, калі вам будзе цяжка, то высылайце— ён дапаможа.

Ваш сын — Сярожа.

Р. S. Лепш, калі адказ вы перавядзеце тэлеграфам, тым больш, што зусім хутка Новы год!

(«Студенческий меридиан»).

Малюнкі даслала Снягурка ад Т. Бабровай, А. Кананец, Р. Дубяка.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

«Гомельский университет» — орган парткома, ректората, комитета ЛКСМБ и профкомов Гомельского государственного университета (на белорусском языке), Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржкамітэта БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю. Гомель, Савецкая, 1. Аб'ём — 2 друк. аркуш. Тыраж 2000 экз.
Наш адрас: вул. Савецкая, 104, п 3-11, т. 56-16-52.

АЗ 20790 Заказ 7229